

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

II. ÉVFOLYAM.

TARTALOM: A liszt-étetés kérdéséhez. *Ábend András.* — Méhészkedjünk. IV. (Vége) *Antónya János.* — Sejtközfal. *Á.* — A liszt. X. X. — Ápril—májusi teendők. *Á.* — Csarnok: A méhek tulajdonságairól. (Vége) *Fodor Gyula.* — Lapszemle. (Folyt. köv.) *Ábend András.* — Vegyes közlemények. — *A boritéhon: Vidék.* — Tudósító. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetés.

Április hó, 1887.

KOLOZSVÁRTT.

AZ EGYLET TULAJDONA.

NYOMATOTT AJTAI K. ALBERT (MAGYAR POLGÁR) NYOMDÁJÁBAN.

1887.

Vidék.

Brassó, ápril 12.

Tisztelt szerkesztő ur! A „M. K.” mult havi füzetében közölt felhívás következtében, a liszt-étetésre vonatkozólag van szerencsém a következőkben közölni tapasztalataimat. Nehezen sikerült a lisztet jól elkészítenem az Abend A. utasítása szerint, mert összecsomósodott, s a miatt a méhek nagy részét ott hagyták. A durva részeket megtörve, fátolszítán szitáltam át, s csak így, nagy fáradsággal sikerült jóminőségű anyagot előállítanom. A szabadba kitett paprikás és czukros pergelt lisztet mohón hordták a méhek, öt nap alatt három kilóból semmi sem maradt. A kaptárba akasztott lisztes keretek azonban érintetlen maradtak. Egyetlen-egy családnál tapasztaltam, hogy valamit fogyasztott, illetőleg, hogy a keret liszt-tartalma valamivel kevesebb volt, mint a mennyit beadtam.

Szomoruan értesitem továbbá, hogy méheink nagyon rosszul teleltek, különösen a parasztkasok, melyeknek majdnem egyharmada elpusztult. Éhség, vagy szomjókórhban veszttek el, és a vérhas nyomai sok családnál észlelhetők. Anyátlan aránylag kevés volt, s jóval kevesebb, mint a megelőző évben.

Abonyi.

Marosvásárhely, ápril 10.

A „M. Közlöny” mult havi füzetében megjelent felszólítás következtében értesitem a t. szerkesztő urat, hogy az Abend András utasítása szerint készített lisztet méheim még most is folyvást mohón hordják s így meglepik a lisztes kereteket, hogy azok a szó-szoros értelmében feketék a méhektől. A kaptárban azonban maig a négy kísérleti család körül egy se fogyasztott semmit a lisztből. Figyelmes vizsgálódás után meggyőződtem, hogy a lisztes kerettel ellátott kaptár népe kívülről hordja be a lisztet, így nincs is reményem ahhoz, hogy a beadott lisztet felhasználják. Megjegyzem, hogy az étetésnél szigoron alkalmazkodtam az utasításhoz.

A kísérleti családok ugymint a többi, igen gazdagok fiasítás tekintetében s csillog a kereteken a frissen felhigitott tavalyi, s természetesen fedetlen méz, én is azt hiszem, hogy a kaptárba beadott liszt feldolgozásával járó porzás veszélyes hatásától féltik a fiasítást és friss mézet s a miatt nem nyulnak hozzá. Ezt abból is következtetem, mert egyik étető, anyanevelő ládikán közvetlen az itató vályu közelében levén elhelyezve, a méhek által meglepett lisztes keretkből a vízbe hullott kevés liszt miatt azon vályuból majd semmi vizet sem hordtak, míg a vályu kellő távolságra helyezése után, a vizet egészen ellepték.

J. G.

Tudósító.

— **Az erdélyrészi méhész-egylet** az idén is fog rajokat kiárusítani. Egy jó erős raj ára egyleti tagnak 4 forint, másnak 5 forint lesz. A ki rajokat akar beszerezni mielőbb forduljon Á l b u J ó z s e f egyleti igazgató-alelnökhöz. A megrendelések, az érkezés sorrendje szerint lesznek foganatosítva.

— **Olcsó kaptárak.** Egyletünk nagyobb mennyiségű 1 frt 50 kros olcsó nép kaptárt (Bodor kaptár) tart raktáron, abból a czélből, hogy az egyleti tagokat elláthassa. Megrendeléseket elfogad Á l b u J ó z s e f egyleti igazgató-alelnök és K o v á c s Péter és fia i czég. Május 15-én később érkező megrendelések csak feltételese foganatosíthatnak.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

Az Erdélyrészi Méhész-Egylet Közlönye.

SZERKESZTŐI IRODA

Ó-Vár, Bástya-utca 9-ik
szám.

HAVI FOLYÓIRAT.

KIADÓ-HIVATAL

hova az előfizetési pénzek
küldendők.

Felső-Keresztutca 1. sz.

Megrendelések	Előfizetési díj:	Kéziratok bérmentve
A KIADÓHIVATALBA.	Egész évre . . . . . 2 frt. Félévre . . . . . 1 frt.	A SZERKESZTŐSÉGBÉ.

A liszt-étetés kérdéséhez.

El voltam készülve arra, hogy még egyszer hozzá szólok e tárgyhoz, ha szükséges leend. Most annál is inkább ösztönözve érzem magam arra, mert Schopf Vilmos urtól, a „M. L.” utóbbi számában, a fennirt czim alatt egy olyan közlemény jelent meg, melyet válasz nélkül hagyni nem lehet.

S. ur fentartja előbbi cikkében mondottakat, hozzáadásával annak, hogy a „kaptárban lévő sötétség miatt sem képesek a méhek kaptárban a lisztet fölvenni, mert a belső munkát tapogatózva kell végeznük”, stb.

Erre bátor vagyok megjegyezni, hogy a hallás, izlés és szaglási érzék is segélyökül szolgál; azután kijelenti, hogy a ki jobbat tud, ám hozza azt nyilvánosságra, szívesen veszi.

Sch. ur nem veszi észre azt, hogy cikkemnek csak kisebb fele jelent meg a f. évi „M. K.” 1. számában, és anélkül, hogy tudta volna mit foglal magában a közlemény meg nem jelent része, azt mondja reá: „A. A. is úgy tett, mintha hozzá akarna szólani, sokat is ír össze-vissza, de a dologhoz semmit sem mond.” Igaz, hogy sokat irtam, mert hát Sch. ur szerint szintén illetékesnek éreztem magam. Hanem, hogy az a sok „össze-vissza” ér-e aztán valamit? azt itélje meg a ki hivatva is van.

És most, miután a tek. szerkesztő urnak ígéretet tettem arra nézve, hogy az általam előadottak igazolása céljából szolgálók X. X. urnak utasítással, hogy miként tegyen kísérletet, melylyel azonnal meggyőződjék a tényállás valóságáról, de mielőtt azt tenném, előzetesen szükségesnek látom még egyszer a többször nevezett két kollega ur által felállított kérdést, valamint Sch. urnak a fenn jelzett lapban mondott szavait szóról-

szóra ide jegyezni, részint azért, hogy a szerint érdemlegesen elmondjam még a mit a tárgyhoz mondandó vagyok: részint pedig azért, hogy bebizonyítsam Sch. urnak, miszerint az előbbi cikkében felsorolt érvei semmi alappal nem bírnak, és végre azért, hogy lássák e lapok olvasói is, hogy mennyire félreérti X. urnak az ügy iránti nemes szándéku czélját:

Schopf Vilmos ur ezeket mondja: „a méhek sohasem fogják venni a lisztet magában a kaptárban, még pedig azért nem, mert a lisztes anyagok felvételének lehetősége oly mechanikai működések fölvételeihez vannak kötve, melyeknek kivitele a kasban a méhek részére fizikai lehetetlenséget képez.“

X. X. ur idézván ezeket és tudva van, hogy eként tette megvitatás tárgyává előbbi sorokban felállított tételt:

„Óhajtanám megösmerni a fizika törvényein alapuló, ama gátló okokat, melyek miatt lehetlenné van téve a lisztnek a sejtekbe felhordása, valamint a felhordásnál a fizikai processus különbségének lényegét, a szabadban és a zárt helyiségben, s ha czikkíró, ki e tételt fölállítja, vagy bárki más azt megfejtí, az erdélyrészi kultur-egylet javára egy darab 10 frankos aranyat ajánlok fel.“ — *Kérem, a részrehajlatlan olvasótól, vettét-é valakinek ezzel X. ur? és ha nem, hogyan rádolhatja Sch. ur öt elferdítés, illetve kiforgatás és reáfogással; hiszen a kérdést nem is kérdés-ként állítja fel és nem is személyhez intézve, hanem a méhészközönységhez. Egy szóval sem mondja, hogy Sch. ur mondá, bár tagadhatatlan, hogy azonos az értelem, mert ott figurálnak „mechanikai működés és a fizikai lehetlenség“ szavak, melyek a különbséget tüntetik ki a kívül és belül közt.*

És végre is úgy áll jogában a kérdést föltenni, a mint jónak látja; azon kezdván „óhajtanám megösmerni“ stb. És mégis Sch. ur a „M. L.“ 2. sz. ezt mondja: „X. X. ur a „M. K.“ m. évi nov. számában ezen kérdést sarkából teljesen kifordítja s elég naivul azt kérdezi, mi legyen a fizikai törvényeken alapuló ok, mely miatt lehetlenné van téve a kasban beadott liszt felhordása s a fizikai processus miben különbözik a belső munkánál a külsőtől.“ — Továbbá következőleg fejezi ki magát: „Én sohasem állítottam olyasmit, X. X. ur réám fogja s ezért csakis ugyanazon kéréssel lehetek X. X. urhoz, melyet a mi tisztelt igazgató-alelnökünk rövid feleletében hangsúlyozott, méltóztassék előbbi cikkemet figyelmesen és meggondolva átolvasni.“

Erre aztán saját szakállomra merem biztosítani Sch. urat, hogy egészen fölösleges volt X. urat ujabban is saját cikke tanulmányozására utasítani, sőt arról is biztosíthatom, hogy a lényegesebb kérdést illetőleg egyet is ért Sch. urral, a menngiben szintén jól tudja azt is, hogy van valamely gátló ok, mely a külső és belső között különbséget képez.

A kettőjük közötti nézetkülönbség e szerint csak az, miszerint nem

tartja teljesen indokoltnak Sch. ur abbeli állítását, hogy t. i. ama gátlók elhárítása *fizikai lehetlenséget képezne* — e szerint Berlepsch nagymester ugyanily czélu felhívását szintén kár volt idéznie — azért óhajtja tehát azt másoktól is meghallani, miként nyilatkoznak. Elhiszi-e most nekem Sch. ur, hogy nagyon is félreértette X. urat?

No de még ha a többire nézve is megdöntjük érveléseit, azért első sorban mégis Sch. urnak tartozik köszönettel a méhészközönség ama része, ki addig hasznát nem tudta venni a liszt-étetésnek; és ha látszólag határozott állást foglalva, szőnyegre nem hozza az ügyet, ki tudja mikor lett volna megvitatva. Ez tehát a nyereség, a minek minden valódi méhészközös örülhet is.

Áttérve a liszt-étetés kérdéseire, tagadhatlan, hogy a szabadban való étetésnek is megvan az előnye, ugy hátránya is, magában véve megbecsülhetetlen előnye az, hogy ép azon időszakokra esik, midőn leginkább hajlandók méheink a rablásra, tudni való tehát, hogy ha a liszthordással foglalkoztatjuk, abból legnagyobb részt vesznek az erősebb családok, és aránylag a gyengébbeknek is mód van általa nyújtva erejükhöz képest abból kivenni a magok részét. Ellenben egész erővel önvédelemre vannak utalva. De mindez rövid ideig tart, mert mihelyt virágport kapnak, ott hagyják a lisztet. Addig is megszűnik időnként, ha rossz idő áll be. Azért jobb a kaptárban étetni, hol megszakitás nélkül rossz időben is használhatjuk és az idegen méhet sem vendégeljük. Beadhatunk pedig egy keret féloldalába akár egy hétre valót. A kaptárba adva még tovább használják, mint a szabadban, főként, ha azt a cikkemben leirt módon kissé megpirítva előkészítjük, nyár derekán is elfogadják.

Megjegyzem e helyen, hogy elhibáztam a lisztpiritás egy tételét, mely szerint nem ajánlottam, hogy be kell várni, a mig a liszt teljesen kihült, az pedig fődolog, ki kell tehát egészen hűteni, és csak azután lehet reá tölteni azt a kevés cukros vizet és jól el kell keverni, hogy egészen omlós és száraz maradjon, fel is issza szépen azt a kis nedvet, és csak azután kell bele keverni egy kanálka tört paprikát, különben melegen beletöltve és még ha tűzre is tesszük,*) ugy össze csomósodik, hogy mozsárba sem lehetne puhára törni, pedig csak ugy legzélszerűbb étetésre.

Jól jegyzi meg Sch. ur azt, hogy a méhek nem válogatósak, — az igaz, de az is, hogy a becsületérzésre sem tartanak semmit, mint akár a kapzsi uzsorás, azzal a különbséggel, hogy utóbbi koplal a nagy vagyona daczára, kedvenceink pedig jól laknak a javából és nem csinálnak aztán lelkiismeretes dolgot abból, ha a kevésbbé ízletes eledellel étetik az örökké ét-

*) Nem kell tehát másodszor a tűzre tenni.

kezni hajlandó falánk fiakat, inkább is felétek pedig, hogysen kidobják, így képelem én a méheket a beadott lisztre nézve, és így is van a természetben.

Feltéve, hogy Sch. ur máig is fenntartja két állítását, noha azokra nincs szükségünk, mert nem képeznek semmi akadályt, de azért nem leend érdektelen, ha azok ellenében is elmondom tapasztalatomat, pótlólag:

Első a már sokszor emlegetett mechanikai működés, vagyis a repülve rakodás, erre már megjegyeztem, hogy képesítve vannak a méhek lábon állva is megrakodni, de hogy a liszthordásnál repülve rakodnak, az természetes is, különben egymás hasára kellene ülniök, könnyebb szerrel emelkednek tehát a levegőbe. A virágport is repülve rakják kosárkáikba, azért, mert függő állásban nem végezhetik, mivel ott nemcsak állani, de kapaszkodniok is kell. Figyeljük csak meg egy elhasznált vessző-kosárnál meleg időben, ha pl. az a kas, vagy a földön, vagy bárhol fekszik, és ha azt megmozgatjuk, 10—15, méh röppen ki belőle, melyek ottlétét nem is gyanítottuk, mert egy sem röpkedett, — mily kényelemmel, csendben rakják álldogálva a kosárkába a vesszőfonás közeiből kiszedegélt ragacsot. A faiskolákból szintén állva rakodnak meg ojtó-viasszal; de mindezek megfigyelése nélkül maradhatunk a liszt mellett, ott is mindig lehet látni földön itt-ott egyeseket, melyek ugyan csak azon műveletet teljesítik, a mit a többség a levegőben. És végre, 3 láb van egy-egy oldalon, abból vízszintes állásban mindig elég támaszkodásra egy láb is. Én részemről nem is hiszem, hogy méhész ne látta volna, midőn a méh magát tisztogatja, hogyan simít hátán végig első és hátsó láb-párral és midőn a röp képtelen fiatal, vagy öreg, hogyan veszi egyik-másik szárnyát két láb közzé és simítja végig, s azért nem bukik orra és nem töri azt be egy sem, mindezen mechanikai működések elég bizonyítékok arra, hogy meg is bír rakodni, még kényelmesebben állva, mint repülve.

A másik későbbi állítás, a kaptárban levő sötétség, mely miatt állítólag nem képesek a méhek repülni és rakodni. Erre ismét csak azt mondom, hogy nincs szükség semmi czélból repülésre a kaptárban; nem is repülnek soha, ott érkeik, testük területe és lábaik hossza is irányítja működésöket; hanem azért van eset, hogy pokoli sötétségben is repülnek, pl. sötét pinczékben, ha mézet rabolnak, ott szárnyakon tartozkodva, óvatosan szag után találnak a mézre, úgy is kell megtalálniok azt a kis világitó pontot is, melyen bejutottak, mert lábon gyalogolva sohasem érnék azt el s veszte volna mindannyia.

Azt pedig már hangsúlyoztam, hogy semmi fizikai lehetetlenség nem forog fenn. Hogy miből áll tehát ama szintén sokszor említett kívül és belül közötti különbség, azt következőkben foglalva mondom el. És pedig:

Felhasználva azt a gúny-mondatot, mely Csik János ur közleménye ellen használtatott, azt mondom, hogy minden okszerű méhész, ki a lisztéte-

tést használni akarja, „be kell arra előbb méheit tanítania“. Valamint a szabadban első napon mézzel csaltuk méheinket a lisztre, egyszer mindenkorra, és még el sem fogyott a kis családok, oda csaltuk vele saját összes méheinket, sőt a másokét is; midőn azok összeütköznek röptükben és egyesek hanyat esve buknak a lisztbe, de körbe fordulva, hamar is kieviczkélnek, tudni való, tiszta fehéren megtelvéni liszttel szemök, szájok de meg is izlelik a lisztet, menten meg is rakodnak abból, úgy fehéren haza is viszik aztán terhököt, de vissza egy fehér sem érkezik soha, mert lenyalják s követik többen példáját; ebből áll a betanítás mestersége kívül. Belől azonban minden egyes családot azon módon mézzel kell a liszthez csalni; teszünk egy üres keret közepére lisztet s széleit 1—2 kanál mézzel — higitott állapotban — körül locsoljuk, tudni való, hogy a méz kedveért hangadással jelezvén egymásnak, rögtön meglepik a lépet, csak lehetőleg közel tegyük a néptömeghez és a mig virágpport nem kapnak méheink, úgy föl is hordják.

Azért mégis csak azt ajánlom, hogy akasszuk be szintén a méhek közelibe, ott nem kell behordaniok sem, miután rendes helyen kéz alatt van, ekkor lassanként részint behésználják, nagy részét azonban szépen beborítják, t. i. a liszt felületét, akkor aztán állhat ott bármeddig, mert ki sem dobják, el sem romlik és felhasználják (virágpportal együtt is) ha reá kerül a sor, az pedig kevés ideig várta magára, csak a mig ugyanabba a lépbe kezd az anya petézni. Már akkor közepén kezdve körben üritgetik a czellákat, szaporodván a táplálendő fiasítás, szembetűnőleg fogy is a liszt. A ki így nem jár el, hanem leteszi a lisztet az aldeszkára méz nélkül és idő után, én is azt mondom, soha nem nyulnak hozzá.

Végül, csak néhány szavam van még t. X. X urhoz. Ha még legkisebb kétsége volna is a lényeges kérdést illetőleg. Azon esetben méltóztassék a következő próbát megtenni és én biztosítom uraságotat, miszerint az általam ajánlott módon 24 óra alatt megtetszik győződni a tényállás valóságáról. A mi pedig a jótékony czélra följánlott aranyat illeti, arra nézve azt ajánlom, hadd maradjon az letétben bizonyos határideig és ha addig pályázók nem jelentkeznek, döntsön felette néhány tagu bizottság az hadd nyerje el ki legközelebb járt a valósághoz.

Ide mellékelve küldök a tekintetes szerkesztő urnak saját himporomból — általam készítve — egy keveset a kísérlettelhez, azon kérelemmel, hogy azt átszolgáltatni sziveskedjék.*)

Ábend András.

*) A közleményt átadtuk X. X.-nek, ki a kísérleteket meg is tette, annak eredményéről értesítését is beküldötte. (Szerk.)

Méhészkedjünk.

IV.

Áttérek a harmadik tényezőre, mely saját érdekéből hivatva van az észszerű méhészetet haszonnal és előnnyel üzni, s annak elterjedését mindenütt elősegíteni; ez a gazda-közönség, földmiveseink, kiknek viszonyai minden tekintetben előnyösek a méhészkedésre. Őket utalta a természet arra, hogy édes hazánk földjét miveljék és kies szülőföldjének virányaiban rejlő kincsét kiaknázzák, fennlobogtassák. Nekik ezért nem szabadna közönyösnek lenni telköknek milliányi — haszon nélkül — mézelő-virágaik iránt, hanem ki kellene zsákmányoltatniok mébeik által; hiszen a méhészet szorosán véve a mezőgazdasághoz tartozik, s kevés fáradság és költsékezés mellett fényes sikert biztosít.

Azon állítás, hogy az észszerű méhészet nem férne meg a gazdálkodással, téves felfogáson alapszik!

Erre nézve példák vannak, hogy az észszerű méhészet nagyon is összefügg a gazdasággal; így, a közelebbi nyáron ismertem meg Vizaknán egy igen derék és értelmes gazdát, ki régebben a k.-monostori m. kir. gazda-tanintézetnél intéző is volt, később jószág-igazgató, ma Vizaknán az első birtokosok közé tartozik és terjedelmes birtokának elhanyagolása nélkül ráér az okszerű méhészet üzésére is, miből évenként nem megvetendő jövedelmet húz, mivel 200 családon felül áll jelenleg méh-állománya. Több példa fölemlítését fölöslegesnek tartom.

Fontolja meg tehát e jóakaró tanácsot minden, még teljes épségében és erejében diszló fiatal gazda és ha majd agg korában visszavonultságba lép, még szorosabban fog e hazai iparághoz csatlakozni s bizonynyal nem bánja meg, hogy a méhészetnek igazi hive lön.

Az eddigi fejtegetéseket szükségesnek véltem, kedves, kis bérczes hazánk méhészetének érdekében.

Nagyon messzire térnék, s becses figyelmöket igen kimeriteném, ha mindazon állásokat felsorolnám ez alkalommal, kik hivatva vannak az okszerű méhészettel foglalkozni. Elegendő lesz tehát ez általános utalás: kinek türelme van, a z fogjon hozzá, akár lelkesz, vagy tanító, állami hivatalnok, vagy földmivelő, kézműves; szóval minden állás hivatva van e szép hazai iparág fejlesztője lenni, mihelyt kellő alkalom kínálkozik hozzá és a mint hivatásával járó kötelmei megengedik.

Azon ellenvetést tehetnék itt, ha ilyen formán minden állásu egyén az észszerű méhészettel foglalkoznék, utoljára több mézünk lenne, mint virág és a méz ára olyannyira csökkenne, hogy a méhész sem huzna hasznót méheséből!?

Épen ellenkezőleg!

A mi az első állítást illeti, pontos számítás után bátran állíthatjuk, hogy hazánkban a méhcsaládok számát tizszeresen szaporíthatjuk, sőt jól rendezett méhvándorlások mellett — Németországban — huszszorosan is, és még akkor sem volna lehetséges a mézelő virágok gazdagságát kizsákmányolni, melyet a természet számtalan bő esztendőben majdnem tékozló mérvben nyújt; minél fogva a külföld azt állítja — még pedig nem ok nélkül, — hogy a mézelő virágok Eldorádójában élünk, hol vízként folyik a méz, azonban mi még nem értünk e roppant gazdagság kellő kizsákmányolásához, mert nem fogtuk még fel teljesen feladatunkat. Nálunk majdnem minden évben, de kivált bő esztendőben, még sok ezer mázsa méz megy veszendőbe, melyet pedig rendezett és jól kiterjesztett méhtenyésztés mellett hazánk állandó jövedelmi forrásává tehetnénk. Tehát nem a mézelő virágok hiánya, hanem méhtenyésztés iránti közönyben rejlik a pangás oka. Magától értetődik, miszerint itt is tekintetbe kell vennünk a kevésbé jó esztendőket, mert hiszen a (földmivelő) gazda sem töltheti meg minden évben magtárát magvakkal.

Ami a másik esetet illeti, hogy t. i. tultermelés által hazai mézünk ára apadna, ez hasonlólag téves elmélkedésen alapszik.

Mézterményeinknek nagyrésze külföldön lesz elkölve. Pl. Franciaországban évenként nagymennyiségű méz lesz elhasználva, minthogy a különböző ételek édesítésén kívül, még különböző italok készítésére használják, miáltal igen nagy a mézfogyasztás.

Főtörekvéseinknek mindenesetre oda kell irányulnia, hogy az okszerű méhészet mindinkább terjedjen és eképen nagymennyiségben termeljünk pergetett mézet, s annak oly világhirt törekedjünk szerezni, mint a minő buzánknak van. Kismennyiségű mézért a külföld bennünket föl nem keres, mert a szállítási költségek igen drágák lennének. Csak ha tömegeesebb mennyiségben és hozzá hazánk különböző állomásain szolgáltatjuk a terményeinket a külföldnek, csak így válhatnak mézterményeink a világ árucikkévé.

Antónya János.

Sejtközfal.

Sejtközfal nélkül méhészkedni ma már annyit tesz, mint: műméhészetet nem ismerni.

Az élelmes amerikaiak nem elégedtek meg azzal, hogy nekik sejtközfalok legyen, hanem kikutatták a méhek természetét és ahhoz alkalmazták azt.

Ha gyors munkát akarnak, nem kimélik a viaszt, adnak a népnek vékony köz-, de vastag falu közfalat. Tudva azt, hogy a méhek a czella oldalát kinyújtani tudják: vastag czella-oldallal biró közfalat adnak. Ezne

mintára készítvék az újabb időben ismert Ritsche-féle — öntésre készített — gépek, melyeknek falait valóban hihetetlen gyorsan építik ki a méhek

Egy méhésznek tehát számba kell venni az időt, mi mindenhol az első szerepet játsza. Ma készen kell legyen ez, hogy holnap az következéssé utána, mert másként a holnap vesztve van.

Térszűke miatt csak rövidre szabva leirom a préselés és öntés által való készítési módját a műlépeknek.

Ha préseléssel készítjük, ehez először viasz-lemezeket mártunk, melyre ahhoz megfelelő nagyságu üveglapot veszünk. Az üveglapot tisztára surlva nyári langyos vízbe mártjuk és kivéve onnan, kendővel könnyedén letöröljük. Ekkor a már olvasztott, de nem forró viasz-edénybe eresztjük s gyorsan kivesszük.

Ha vastagabb lemezt akarunk, akkor a bemártást annyiszor ismételjük, míg a kívánt vastagságu viasz tapad rá. Minden többszörös mártásnál azonban kissé várva, a kivett lapot kihűlni hagyjuk, mert máskép a már széttapadt is könnyen a forró viaszba olvad. A kellő vastagság után az utolsó kivételkor azonnal nyári hűvös vízbe süllyesztjük, hogy a gyors lehűtés által az üveglapról levehető legyen.

Az így nyert viasz-lemezeket azután a préssel kipréseljük. Kivánatos a prést gyakran mézes vízzel bekenni, hogy a lapok hozzá ne ragadjanak.

Az öntéssel már máskép járunk el. Itt a viaszat olvasztás után a lehetőleg oly fok melegen tartjuk, hogy épen meg ne keményedhessen. Ha forrón kezdjük használni, a préshez szerfelett hozzá tapad s levétele alig lehetséges. A viaszhoz úgy itt, mint előbbinél, kevés lágyító szert, vastag terpentint, vagy mézet adunk. Előbbiből elég, ha kilójához egy jó félkanálnyi teszünk, többet már a prés nem enged, mert ragadóssá teszi, míg utóbbiból 10—15 perczent sem sok.

A prést egy kefe segítségével mézes vízzel jól bekenjük s a felsőrészt ráeresztve, míg jobb kezünkkel a viaszt kimerítjük, az alatt balkezünkkel ferdén tartjuk, hogy a felesleges víz kifolyhasson. Ekkor visszabocsátjuk s az alsó tálcát a meritett viasszal gyorsan beöntjük és a felsőt hirtelen ráeresztjük. A szélre kinyomott viaszot az edénybe visszaöntjük és a prést nyári langyos vízben lehűtjük.

Itt már a gyorsaságtól függ a közfal vékonyabb avagy vastagabb volta. Ügyeljünk, hogy a hűtő víz nagyon hideg ne legyen, mer akkor a viasz a présre edződik és nehéz levenni; de, ha le is vesszük, igen törékeny lesz.

A hűtőviz a közfalak vastagságára is befoly.

A liszt.

Tisztelt szerkesztő barátom! Fogadd köszönetemet, hogy egy maroknyi liszttel örvendeztetted meg, mely az Ábend András veterán méhész konyhájából került ki. Siettem is avval megtenni a kísérletet. Még pedig azután, miután saját készítményemmel kudarcot vallottam. Mert hát tény, hogy általam, az Ábend utasítása szerint készített és a kaptárba beadott lisztbe, a méhek észrevehető kárt nem tettek. Sőt, mi boszantóbb, avval csufoltak meg, hogy a méhekkal ellepett keretek közé beakasztott lisztes keret közeléből elhúzódtak, ott hagyván az azelőtt népes keretet is. Az Ábend által küldött lisztet egy fiasításos keret mellé akasztottam be, s elszedtem családomtól a himporos lépeket, hogy így kényszerítsem őket a lisztre. Három nap múlva megvizsgáltam a családot s azt tapasztaltam, hogy a lisztből majd semmi sem hiányzik; azonban az alatta levő keret felső részén 5 grammnyi lisztet találtam, a mi, azt hiszem, kihullott, midőn méheim a lisztes keretet meglepték, hogy a széleire csepegtetett mézet elhordják. Ugyanabból a lisztből egy részt kitétem a szabadba, s onnan a legnagyobb mohósággal hordták el a méhek. Negyednapra tartott vizsgálat alkalmával az előbbivel hasonló tapasztalatra jutottam. Ekkor a kaptár ajtaján a szelelő lyukat üveg ablakkal láttam el, s így egy 4 cm. átmérőű kerek nyíláson világosságot bocsátottam be, hogy ha netalán a világosság hiánya miatt volnának akadályozva méheim a liszt elhordásában, elhárítsam az akadályt, de a mellett a hideg káros befolyásától is megkíméljem őket. Az ötödik és hatodik nap eredménye sem volt külön az előbbieknél. Ebből következtetem tehát, hogy a világosság hiánya nem volt akadály a liszt fölhasználásában. Ma meg a kaptárban van a liszt, minden 2—3 napban mézzel látom el ugyanazon keret lisztmentes sejtjeit, hogy „kitanítsam“ a kis oktondikát. A végeredményről annak idején értesíteni foglak.

X. X.

April—májusi teendők.

Ha családaink költő-fészket még nem rendeztük volna, most már elodázhatlanná vált, mert bármint lettek azok betelelve a kitavaszkodásuk kivánni valóit hagyhat fenn. Vagy a nép tulságos ellenállása miatt szűkebb tere kell szorítanunk, hogy kisebb tért melegítsen s annál terjedtebben fiasíthasson; vagy a mi nem ritka eset, penészedett lépeket kell kicserélnünk. Sokkal rohamosabb a gyarapodás, ha a kívántató ür áll a fiasítás rendelkezésére, mintha felesleges ürt melegítve, azok a kellő meleget nem élvezhetik. De viszont gyorsabban hoz helyre, illetőleg javít ki egy tisztára tisztított — lekupolt — lépet, mintha azt penészesen ott hagytuk volna. A

még csak az izzadás szagjától irtózik annyira, mint a penésztől. Ezt csak utolsó esetben tisztítja, hajlandóbb helyébe teljesen újat építeni. Csakhogy így néha megesik az, hogy előbb ki kellvén tisztítaniok, s ez a tisztítás a teljes kihordás lévén, roppant hátráltatva vannak, míg először kihordják és újjal pótolhatják. Arra ügyeljen a méhész, hogy családjai költőteröknek legalább háromnegyed részét belepjék.

A liszt-étetést okvetlenül kell gyakorolni, mert ez kétszeres előnyt nyújt. Először tapasztaltam, hogy a méh ily hüvösebb időben hajlandó közelről hordani, de tartozkodva indul távolabbi utra, félvén a változó idő szeszélyétől. A fiasítás pedig okvetlen himport kíván, mert légeny tartalma anyag nélkül egy percig sem élhetne.

Sokan ellenvetik a lisztétetésnél ennek gyors erjedő tulajdonságát és e miatt nem is gyakorolják.

Én részemről határozottan állithatom, hogy a méhek oly anyagot kaptárjukba be nem hordanak, mi nekik ártalmukra lenne. Sokkal okosabb, számítással élő lények ők, mintsem hogy munkájokkal második munkát idéznének elő. Mert a romlott anyagot lakokban meg nem tűrik. Tehát visznek be, mennyit fel is használnak. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy ha természetes himport kapnak, a liszt hordásával felhagynak.

A családok költő-terét a szaporulathoz mérten kell bővebbé tenni, szem előtt tartva mindig, hogy a család felesleges ürt ne melegítsen.

A speculativ étetést folytatjuk, mert ez a telep lábratevője. Ezzel vagyunk képesek a gyengébbeket is rendes törzsé nevelni, felsegítvén őket a speculativ étetettektől.

A.

Csarnok.

A méhek tulajdonságairól.

(Vége.)

Az előrelátás, vagyis a jövő megfontolása. Ez már magasabb tehetség. Itt az állatok egész hosszú sora hull el. Ide, a még máskép, más tekintetek szempontjából magasabb osztályba sorolt állatok sem képesek emelkedni, s ha vannak is néhányan, így a hörcsög, mókus, hangya stb., de mindenesetre első helyen állanak méheink.

Ha azoknál az életfentartás ösztöne meg is sug annyit, hogy téli táplálékot szerezzenek be, sokban különbözik attól, mit méheink e téren mivelnek, s ezért azt bátran nevezem előrelátásnak, mert lássuk csak:

Jóllehet, hogy főtörekvésük a táplálék beszerzése, de e körül is hogy járnak el: először is nem annyit hordanak csak, a mennyi nekik okvetlen

szükséges, hanem hogy ebből a fiasítás táplálására is jusson s legyen minden fennakadás nélkül a frissig. S hogy teszik el téli készletüket, mily ügyes műértelemmel?! A czellákat a fiasítás kikéltése után szépen kicsiszolják, azokba elhelyezik az ugynevezett nyers mézet, ezt huzamos ideig bizonyos melegnek teszik ki, hogy az abban felesleges vizrész elpárologhasson, ekkor szépen légmentesen befalazzák, hogy megóvják a megromlástól. De ez még nem elég; tudják, hogy közülök a sanyarú tél, a kór tavaszra sokat elsodor; tudják, hogy mihelyt az idő annyira enged, kezdetét veszi a fiasítás, még akkor, mikor kimenetelről szó sem lehet, s mikor a természet nem is adná még meg ez iránybani szükségletüket, virárgport is tartanak készletben, hogy fennakadás itt se legyen.

Ha még ezekhez vesszük a hereleölést és hogy ősszel a hidegebb napok beálltával, hogy igyekeznek kasuk oldalain minden kis nyilást betapasztani, hogy a tél hidege ellen védve legyenek: nem tagadhatjuk meg méheinktől az előrelátás tehetségét.

A végrehajtó akarat. Ilyet még talán rajtam kívül senki sem tulajdonított a méheknek; de hogy megvan, azt állítom, s ki kételkednék, meg fog győződni egy általam tapasztalt esetből.

A múlt nyáron volt egy rendkívül erős családom. A mézkamarában, mikor a többiek még a felmenetel nehéz feladatával küzdöttek, ez már 5 teljes kerettel kész volt. Fiasítással telve, népe alig fért otthonába. Ezt próbából mézelésre akartam fogni, s így elhatároztam, hogy mindent elkövetek, de megrajzani teljességgel nem engedem. Van egy pont a méhek életében, mikor a rajzás elhatároztatik. Ekkor az addig legmunkásabbak is téltlenségnek adják magukat s a még együtt töltendő pár napot mintegy ünneppé avatva, az igaz testvéri szeretetnek szentelik, méltólag ahhoz az örökre való búcsuvételhez. Én ezt be sem várva — mert ekkor már késő is — a mézűrt kiszedtem, az összes érett fiasítást kivágva, az anyaházakat egytől egyig felraktam anya nélkül a mézűrbe, a költőűrt kiegészítettem sejtközfalakkal. És nevettem magamban, hogy mily szépen ki vannak játszva okos állatkáim. Gondoltam, most alatt elkezdik a munkát, s míg készek — fent kibujnak a kicsinyek, s ezeket meg is töltik mézzel, míg alatt megint betelik fiasítással.

De a mosoly korai volt, nagyon hamar megfanyarodott. Méheim nem fogtak munkához s a mit csináltak is, egy kiépítetlen sejtközfal kellős közepére épített nagy anyaház volt — lerontottam.

Feltettem magamban, hogy ha egész idény alatt vesztegel is, rajzani nem fogom engedni. Hogy is türne az ember ily makaacsságot.

Nagyon szemmel tartottam őket, mert tudtam, hogy ki fognak játszani.

Egy szép délutáni napon, mert élénkséget vettem észre, az ebéd

egyrészt odahagyva, kiültem a kertbe, lesbe, magam mellé véve egy nagy öntöző friss vizet. Nem kelle soká várakozni, rajom megindult s abban a szempillanatban úgy zúditám nyakuk közé a hideg vizet, hogy tehetetlen féregként mászkáltak a földön, s nem várva egy második adagot, melyiktől hogy telt, mászott haza, egy néhány perczre csend lett.

Ez alatt én újra töltöttem, vártam. Jött a második roham s ezt követte egy második hideg tus, hatalmasabb az elsőnél. Kétannyi idő kellett a bevánszorgásra.

Ekkor kivettem az ablakot, kiszedtem az összes mindenséget, kivágtam a még kezdetleges anyaházakat is, és a friss tojásokat elszedtem, visszaraktam e szóval: tessék rajzani.

Az nap teljes csend lön Izraelben. Reggelt alig várva siettem ki, hogy lássam, elég hathatósan beszéltem-e oda nekik.

S mit látok bámulva — méheim azon éjjel a távozni nem tudó rajt teljesen leölték. Ezt én végrehajtó akaratnak nevezem. Fájdalommal s az önvád teljes érzetével állottam, szemlélttem iszonyu művet, megtanultam, hogy a természetén erőszakot elkövetni nem lehet.

A bátorság és önfeláldozás. Az első még csak megvan oly állatoknál, melyek vagy megvadultak, vagy ha már vadak, életüket veszélyeztetve látják, de ez igen is primitív. Ezzel szemben méheink valóságos hősök.

Nem kell nekik bosszantás, csak utjába lássan állani valakit, sőt néha a szegény méhész egész ártatlanul egyesek által oly heves támadásnak van kitéve, hogy csupa szánalomból menekülnie kell.

A második, az már éppen ritkaság, itt az első helyet méheink foglalják, mert nincs állat, mely ha megfélemlítettet, hogy még a szégyenletes futással is ne igyekeznék megmenteni életét, csak a méh nem veszt el bátorságát, azt megfélemlíteni nem lehet, ha felbőszült — addig küzd, míg megcsip, míg magát feláldozza, de magát meg nem adja.

Végül fölemlitem még a gyöngédséget. Egy elaggott méh, mely a család léteéléért a fajfentartásáért, egy méhéleten át igazán folytonos éjjel-nappali munkában volt — emberi fogalom szerint megérdemelne egy tisztességes temetést. S mi módon történik a méheinknél: Az elaggott öreg, közeledni érezvén végperczeit, a mint még ereje bírja kirepül, vagy kimász kaptarából, eltávozik onnan, hogy soha vissza ne térjen, s fáradságos élete békés pihenést talál egy fűszál, vagy egy elhullott száraz falevél szemfedője alatt.

A gyöngédségnek ily szép példája, hogy az ő holt teste alkalmatlan ne legyen s ennek kivonszolása munkaerőt ne igényeljen, hol található fel?

Annai tény, hogy a halni készülő méh odahagyja lakását.

Fodor Gyula.

Lapszemle.

E cím alatt idéz hazánk egyik méhészeti tekintélye, Tanos Pál ur a „M. L.“ ez évi II. számában 3 nagyon érdekes kérdést, melyekkel a méhészközönség már sokat foglalkozott — és, a mint t. Tanos ur maga is mondja — az elsőrangú szaktekintélyek, Dzierzon, Berlepsch stb. által régebben és a közelmúltban eldöntettek. Mindazonáltal — mondja — dacára ezen kiváló mesterek nagy auktoritásának, mindig voltak és vannak sokan, a kik az ellenkezőt igazoló észleleteket tettek stb.

Az alább sorrendben következő tételek t. felállítója ezeket mondja végsoraiban: „Ezeknek a kérdéseknek alapos, végleges kiderítése olyan igen nagy fontossággal bír méhésztünkre, hogy annak tanulmányozására nem győzzük eléggé buzdítani t. méhésztársainkat.“

A mi 1—2 kijelölt irányban való beható tanulmányozást illeti, azon nem mulik, megteszi azt könnyen minden méhész, kinek arra alkalma és ideje van. Hanem, a mint a jelen ügynél fenforgó körülmények is igazolják, nincs az a halandó, kinek meggyőződését fentartás nélkül mindenki hajlandó volna aláírni. Ámde azért, t. méhésztársak, mégis szóljunk hozzá. Mondja el mindenki tartozkodás nélkül, a mit tapasztalt.

Én tiszteletben tartván mások meggyőződését, ezennel előadom azt, a mit a kérdésekre vonatkozólag tapasztaltam.

1-ső kérdés im ez: „Télen át benne ül-e a méhek egyrésze a sejtekben.“ Erre mindazokkal egyetértőleg, a kik azt állítják, hogy „igenis a méhek — annyi, a mennyi a méhészmó alatt ezekbe belefér, télen magukban a sejtekben is szoktak tartozkodni.“ Én is határozottan igent mondom.

És hogy mindazoknak igazuk van, kikkel e kérdésben egyetérték, a következőkkel kísérlem meg bizonyítani.

Hiszem azt, hogy minden méhésznek volt alkalma látni olyan elhalt gyenge családméhet, mely éhen, de főleg megfagyás által pusztult el. Bizonynyal látnia kelle azoknál azt is, hogy mily tömören összebujva gömbalakú körben és alig 8—10 cm. átmérőjű téren a lépeken szorosan egymás mellett, sőt egymás hátán, központon az anyával, haltak rakásra. Alattok pedig minden lépczellában — rendszeren arczczal a föld felé — belebujt méhekkel van elfoglalva, csak a mélyebben fekvő végtagok látszanak ki.

Mindez bizonyítékul szolgál arra, hogy csakugyan a czellákba is be kell télire bujniok, mert azt képzelni sem lehet, hogy a halált okozta fagylaló hideg bekövetkezése alkalmával képesek lettek volna olyan rendszeresen tömörülni. Előbb rendezték tehát be magukat az elfoglalt üres léputcza terében. Tudva pedig azt, hogy bármily keveset fogyasztanak is féldermedt állapotjukban, főként ha háborítlan siri csendben nyughatnak, de étkezniök mégis kell. Azt is föl lehet tehát tenni, hogy mielőtt nyugalomra összevonulnának, tele is veszik mézholyagjaikat eleséggel.

És bizonytalan időtartamig abból kell táplálkozniok. Mihelyt aztán az idő enyhült annyira, hogy a tömegeből kibontakozhatnak, vagy esetleg lármás dőbörgés vagy egér által háboríttatnak, első dolgok ismét csak az, hogy mézzel ellássák magukat. Utóbbi esetben drágán fizetik meg éberségök és gondoskodásukat, mert mindazok elpusztulnak, melyek a tömegetől elváltak, s nincs a hideg miatt erejük visszatérni.

Eltékintve mindezeketől, különben is gondolni lehet, hogy be kell mind azoknak bujniok a czellákba, melyek az elfoglalt térben levő czellákba befernek; másként ép három akkora termet foglalnának el csupán a léputczákban tartozkodva, nem is volnának az esetben képesek egymást melegíteni; annál kevésbé pedig, mert a köztük

levő üres lépek egész vastagságában és üres czellából oly annyira reájuk tódulna a hideg stb. hogy menthetlenül megfagyna a legerősebb törzs is, bármily burkolt kaptárban. Mit szóljunk aztán a lútvány parasztkasokban levő családokról, melyek némelyike sílány tapasztásával számtalan helyen keresztül is világít, mégis kitelelnék benne a jó családok a hó alatt is, de csak is az üres léprészen és mindig a czellába is bevonulva. Azért szoktuk ingó kaptárookban is a telelőbe vett családokat alól fele részben mézmentes keretekkel ellátni.

Ábend András.

(Folyt. köv.)

Vegyes közlemények.

— **Egyleti tudósító.** Sajnálattal kell kijelentenünk, hogy közlőnyünk idei első füzetéből több fölös példányunk nincs. Minthogy azonban tagjaink száma örvendetesen fölszaporodott, s remélljük, hogy a nemes eszme napról-napra még nagyobb tért fog hódítani, ígérjük, hogy a mint az első számban még nem részesült tagok 100-ra fölszaporodnak, abból második kiadást rendezünk, s az ujonnan belépett tagoknak meg fogjuk küldeni.

— **Álbu József veterán méhészünk** „*Méhészeti kalauz*“ czimű dolgozatát, melyet Magyarország kiválóbb méhésztudósai is előismerésre méltattak, egyletünk külön füzetben is kiadta, alkalmat nyujtván ez által arra, hogy e munkával megősmékedhessenek mindazok, kik a „M. Közlöny“ I. évi folyamát nem szerezhették meg. Álbnak Közlőnyünkben is kiadott eme munkája a 3 és fél tömött ivnyi füzetben, át van dolgozva és tetelesen kibővitve, úgy, hogy a kezdő annak áttanulmányozása után kellő tájékozást nyerhet a mű-méhészet folytatására nézve. E mellett, a közönséges ingatlan szerkezetű (paraszt-kas) kaptárakkal való méhészkedés vezérelve is tárgyálva vannak, hogy azok részére is legyen hasznos olvasmány, kik egyelőre még a régi rendszer szerint akarják üzni a méhészetet. E dolgozat népszerű nyelven van írva, s mindent felölel, mire a kezdőknek szüksége van; így meg vagyunk győződve, hogy hasznos kézikönyvet nyujtunk át a méhésztudósoknak. Midőn egyletünk e munka kiadásával járó anyagi áldozatra szánta magát, meg volt győződve, hogy szakirodalmunkat egy fölötte szükséges, hízagpótló termékkel gyarapítja.

A füzet tartalma következő: Előszó. I-ső s z a k a s z: A méh. Anyaméh. A dolgozó méh. A közönséges mű-raj. Az összeseprett mű-raj. A sipoló-raj. A szüzzraj. A dobraj. Az éhraj. A tartalék-anyák. A családok kezelése. II-ik s z a k a s z: A kiteleltetés. Tavasz teendőnk. Szpekulativ (számításból) étetés. A család ápolása. Méhek kezelése mézélés alatt. A mézélő-családok rajzásának megakadályozása és az anya petérakásának korlátozása. III-ik s z a k a s z: A méhek ellenségei. A darázsok. A rabló-méhek. A méhek betegségei. A vérhas. A költésenyv (fásítás rothadása). Az anyatlanság. A röpképtelenség. Legelő. A méh-szin. IV-ik s z a k a s z: Az ingatlan (paraszt) kasok kezelése. Mi különbség van egy keretes és egy parasztkasba helyezett raj elő-

haladásánál. A betelelendő parasztkasok minősége. V. Szakasz: Méhészeti vezérelvek. VI-ik szakasz: A mûméhészet eszközei. I. Hogyan kell a kaptárt a méhekre nézve kényelmessé tenni? II. Lehet-e szabadba kitenni a népkaptárt? III. Hogyan kell felszerelnünk és benépesítenünk a kaptárt? További beszerzési kellékek. VII-ik szakasz: A méhészeti termékek értékesítéséről. I. Eczet. II. Mész-szesz (Cognac.) III. Mézpezsgő. IV. Mézbor. A csinosan kiállított füzet ára 30 kr. Kapható Kolozsvárt, a m.-egylet főtájkára: Szentgyörgyi Lajosnál, a pénztárnok: Fodor Gyulánál, valamint Közlönyünk szerkesztőségében, Kolozsvárt.

— A földm., ipar- és kereskedelmi miniszter következő rendeletet küldte egyletünknek:

Midőn a budapesti 1885-iki ált. orsz. kiállítás szervezését a kormány vette kezébe, nem látványosságot akart nyújtani a nagy közönségnek, hanem feltárva általa az ország közgazdasági és művelődési állapotát, tanulságot kívánt belőle meríteni és szolgáltatni a jövő tevékenységére nézve. Ez okból nem elégelt meg a kormány a kiállítás rendezésével azt az őstermelés és ipar, a művészet és tudomány majd összes ágazataira kiterjeszteni, hanem állandósítani akarván a kiállítás összes eredményeit, oly hivatalos jelentés szerkesztéséről gondoskodott, melyben a kiállításon szerzett tapasztalatok híven leírva, leplezetlenül legyenek kitérve a hiányok is, melyek gazdasági termelésünk egyes ágaiban léteznek, esetleg összes közgazdasági helyzetünkben, művelődési állapotainkban is netalán nyilvánulnak. E hivatalos jelentés immár elkészült és könyvárnsi uton (Grill K. udv. könyvkereskedő Budapest) az eredeti aláírási ár mellett, vagyis 5 frtért négy tekintélyes kötetben megszerezhető. Midőn erről az egyletet értesítem, egyttal kinyilatkoztatom, hogy még e főjelentés közreboicsátásával sem tartom kimerítettnek a kiállítási teendőket, hanem értékesíteni akarván az ország érdekében az akkora anyagi áldozatokat igényelt országos kiállítást minden ízében, a jelentésben foglalt és kiderített tapasztalatokat se hagyhatom holt kincsül heverni ez irodalmi munkában. Óhajtom és kívánom, hogy a mit egyes szakemberek a jelentések egyes szakaszaiban elmondtak, vagy a mi az egészet összefoglaló áttekin-tésben olyan foglaltatik, a mi közgazdaságunk bármely ágában ennek javítására és fejlesztésére nézve értékesíthető, az — a mennyire a kormány hatalmában áll — fogatosítva is legyen, hogy ekként a meghozott áldozatok, az ország fokozottabb termelésében, fejlettebb iparában, terjedtebb forgalmában és általános közgazdasági haladásában s ez által emelkedett jólétében sokszorozott mértékben ismét megtérüljenek. Ezért felhívom az egyletet, hogy az érintett hivatalos főjelentésnek az egylet működési körét érdeklő részét gondosan tanulmányozza át, — a benne foglalt itéletek jogosultságát megbírálván — a tett javaslatokat elméleti és gyakorlati értékük szerint mérlegelve indokolt és alapos véleményét, esetleg eltérő javaslataival együtt hozzám mielőbb terjessze föl. Elvárva az egylet közreműködését e nagyfontosságú kérdésben, nagy megelégedéssel fogom venni, ha az ország hivatott közgazdasági tényezőinek összhangzó lelkes és hazafias tevékenysége támogatni fog az ország közgazdasági állapotainak lendületes előmozdításában. Széchenyi.

Folyó hó 5-én tartott ülésben tárgyalta egyletünk e rendeletet, örvendetesen vévén tudomásul, a miniszternek a méhészet előmozdítását célzó eme legújabb intézkedését. A választmány három tagu bizottságot küldött ki, a jelentésnek megfelelő tanulmányozás után leendő elkészítésére.

— A méhészetnek egy buzgó bajnoka: Bihari Zsigmond, elősmerésze méltó odaadással fáradozik Kuttyfalván, hogy megteremtse az erdélyi részek harmadik m. körét. Mint Bihari ur írja nekünk, rövid idő

alatt sikerülni fog a kört megalakítani. — Szentgyörgyi Lajos egyleti titkár ez örvendetes méhészeti mozgalomról a mult választmányi ülésen tett jelentést, melyet a választmány lelkes éljenzéssel vett tudomásul, s elhatározta, hogy az egylet maga részéről szintén mindent megteend, hogy a terv mielőbb létesüljön s az alakuló gyűlésre valószínűleg képviselőt is fog küldeni. A további mozgalmakról közlőnyünk jövő számában fogjuk értesíteni olvasóinkat.

— Szolnokdobokamegye gazdasági egylete által f. évi október havában rendezendő termény-, állat- és iparkiállításra egyletünk is részt fog venni. Erre vonatkozólag a mult választmányi ülésben egyhangu megállapodás történt, s arról a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet értesíteni fog.

— **Abend András**, a VI. kerület méhészeti vándortanítójának programja. Folyó évi április havában méhészeti előadásokat tart a következő sorrendben: Április hó 8—9-én Nagy-Enyeden, 15-én Segesvárt, 16-án Nagy-Szőllősen, 17-én Szász-Szt.-Lászlón, 18-án Keresd-n, 20-án Szász-Kézden, 21-én Szász-Kereszturon, 22-én Szász-Budán, 23-án Rádoson, 24-én Sövényesen, 25-én Kőhalomon, és végre 26-án Medgyesen.

— A délmagyarországi méhész-egylet ötödik bizottsági ülése. A délmagyarországi méhész-egylet f. hó 17-én Temesvár szab. kir. városában tartotta meg ötödik bizottsági ülését. Az ülés tárgyai voltak: az elnökség beszámolója havi működéséről, a méhészeti védtörvényjavaslat megbeszélése és kihelyesbitése, továbbá az 1885. évi budapesti országos kiállításról a nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszterium által kiadott hivatalos értesítés. Igen tanuságos és érdekes előadásokat tartottak: Báró Ambrózy Béla az anyásító készülék és a Sartori-féle itatóról, Büttner Bernát ur pedig a verseczi kiállításon is kitüntetve lett viaszfőzőjéről. E viaszfőzővel Mály István egyleti elnök ur méhtelepén próba-viaszfőzés fog rendeztetni, mely alkalommal Martinoviciu Miklós ur új szerkezetű viaszprését bemutatja s vele próbasajtolást végez. Buziáson, 1887. márczius hó 21-én. Kovács Antal, egyl. titkár.

— Nyílt köszönet. Az országos méhészeti-egyesület m. évi augusztus hó 21-én közgyűlésileg hozott nemes czélú határozatáért, melynek értelmében sziveskedett a kerületembeli szegényebb sorsú méhészeket 50 példány „M. Káté“-val megajándékozni. A b. ajándékot, mely leendő kiosztás czéljából reám bízott, által is vettem azt, már m. évi október hó 2-án. Kiosztottam pedig ugyancsak m. évi október havában körutam alkalmával 9 példányt. A többi kiosztására késő lévén az idő. Addig is tehát a míg ez évi körutazásaimban legjobb belátásom szerint alkalmam leend a még meglevő 41 példány kiosztására és mielőtt végelszámolás czéljából az adományban részesültek névsorával beszámolhatnék, fogadja a tekintetes orsz. méh.-egyesület az illetők nevében is köszönetem kifejezését. Maradtam Nagy Enyeden, 1887. évi április hó 6-án. Abend András, méhészeti vándortanító.

— Építkezések fognak történni az idén egyletünk méhészeti telepén. Egy kísérleti méhszin és raktárhelyiség fog épülni s a telepnek az ut felé eső részét ellátja az egylet kerítéssel. Az építkezés május hó elején be lesz végezve.

— Zemplén-kaptár nevet visel a legújabb pályadij-nyertes kaptár. A zemplénmegyei gazdasági egyesület szolgáltatta ki részére a babért; készítője pedig a zemplénmegyei gazdasági egyesületi szakosztályának jegyzője: Molnár István. Az erre vonatkozó jelentés szerint a Zemplén-kaptár megvert mindenkit és különösen Grandot, kinek veresége hivatalosan is ki van emelve. E kaptárt megrendelte egyesületünk s közlönyünk legközelebbi számában ösmertetni fogjuk.

— Igen érdekes tárgya volt legközelebbi méhésztalálkozóunknak. Álbu József igazgató-alelnök bemutatott egy saját készítményű Rietsche-féle sejt-közfal-készítő gépet, melyet az eredetiről, galvanoplasztikai uton másolt. A készítmény annyira tökéletes s a kiállítás is oly csinos, hogy az eredeti gyártmánytól alig lehet megkülönböztetni. A méhészet sok oldalú, kiváló mestere, közkívánatra megígérte, hogy a méhészet érdekeire való tekintetéből több példányt fog előállítani s így alkalmat nyújt, hogy ilyen mérsékelt áruban minél több méhész megszerezhesse. Ez első, igen sikerült példány, a Kovács P. és fiai cégénél van elhelyezve.

— Kiváló gonddal és tiszta viaszból készített sejt-közfalakat kaphatók Kovács Péter és fiai üzletében. Ugyanott be van már rendezve a méhészeti eszközök raktára is. Említett jónévű cég csakis kifogástalan minőségű árukat tart raktáron, ajánljuk a méhész közönség figyelmébe.

— A Neisser-féle kaptárra vonatkozólag a „M. Méh“ ápril havi füzetében dr. Dzierzon, a méhészet nagymestere, Dennler, Günther, Huber, Weygardt, valamint a magyar méhészek között a legelső tekintély br. Ambrózy nyilvánítja véleményüket, s mindannyian egyhangulag odanyilatkoznak, hogy a nagy port felvert Neisser-kaptár, nem felel meg a célnak. — E szerint a legkiválóbb méhészteknitélyek is Grand Miklósnak adnak igazat, ki a Neisser-kaptár terjesztését ellenezte, s annak következménye volt a már ismeretes miniszteri intézkedés, mely minden komolyan gondolkozó méhész helyeslésével találkozott.

— Dr. Ribáry Ferencznek a méz-eczet készítéséről megkezdett értekezését közlönyünk jövő füzetében fogjuk folytatni.

— A „Házi szárnyasaink“ című baromfi, galamb, madár és minden hasznos gazdasági mellékfoglalkozást felkaroló, tartalomdús szaklapot ajánljuk olvasóink figyelmébe. Negyedévi előfizetési ára — a mi Parthay Géza szerkesztőhöz Budapestre (Buda) küldendő — 1 ft.

Szerkesztő üzenetei.

A. A. urnak. N.-Enyed. Köszönet a valóban nem remélt sűrű látogatásért. A többire nézve levélben értesítettük.

H. T. ur, Mocs. A küldeményt megkaptuk, köszönettel nyugtazzuk.

T. J. urnak, Homoród-Szt.-Márton. Intézkedtünk, de az első füzet hiányával.

B. A. urnak, Korond. A „Kalauzt“ már az első megrendelésre elküldtük, valószínűleg a postán tévedt el. Még egy példány megy.

A szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Felügyelő bizottság: **Álbu József, Csiki J. József, Fodor Gyula, id. Hutter Samu, dr. Kőmíves Gerő és Szentgyörgyi Lajos.**

Az erdélyi részek legnagyobb hangszer-raktára.

KOVÁCS P. és FIAI

Kolozsvártt, főtér 31. sz.

Diszmü-, Nürnbergi- és Gyermekjáték-üzlet.

Valódi berndorfi China-ezüst és Alpacea-árak.

Nagy raktár
Vas- és eszter-
gált fa-bu-
torokból.
Revolver töltények.

Férfi- és gyermek-
kalapok. Haris-
nyák. Utítás-
kák. Börön-
dök és Fa-
utiladák.
Fegyvertöltény hüvelyek.

Hazai iparezidkerek egyedüli raktára.

Méhészeti
eszközök

egyedüli raktára Kolozsvárt
és az egész erdélyi részekben.

Az Erdélyrészi Méhész-Egylet megbi-
zása következtében márczius közepétől kezd-
ve üzletemben beszerezhető lesz
mindenféle méhészeti eszköz.

Esernyők és Sétabotok.
Vadász-
és halász-
eszközökben
nagy váiaszték.

Ugyanott kapható:
tisztá viaszból készült, ki-
váló jószágú
Sejtközfal.

Gummi Felsők.
Dohány-
zóeszközök,
Tajték és bo-
rostyánkó áruk-
ban nagy választék.

Egyedüli raktár *Arendt M. Lüttich* (Belgiumi)

Vadász-, szobafegyver és revolver-gyártmányaiból.

Hangszerekről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hangszerjavítások pontosan és jutányosan.